

رد نکردن تیتراژ

رضا خوشنویس در آینه آب، بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم می‌گوید و دست می‌شوید و پس از آن همزمان با تیک‌تاک ساعت در ضیافت شمعدان و اسباب خطاطی و دود سیگار، دست به قلم‌دان می‌برد و با انگشت شست و پنجه جوهری، قلمی برمی‌دارد و می‌تراشد و بعد از قَطّ قلم و آغشته‌کردن آن در دوات، روی کاغذ سفید، مشق هزارستان می‌کند. خوشی آن صدای جیرجیر قلم وقتی حرف سین را کشدار می‌نویسد، دیری نمی‌پاید و شلیک طپانچه، پایان خونین خوش قلمی خطاط قصه ماست و توأم با اعوجاج موسیقی مرتضی حنانه، همه آن سیاهی مشق به سرخی تکلیف می‌رود. پایان کار رضا خوشنویس (جمشید مشایخی) در سریال «هزارستان» البته تلخ‌تر و بی‌پیرایه‌تر از این حرف‌هاست و چندان به جنایتی خوش‌ذوق و استتیک، آن‌طور که عنوان‌بندی اول خیال می‌کند، راه نمی‌دهد؛ سرگارسون (جهانگیر فروهر) رضا را از بالکن به بیرون پرتاب می‌کند تا آن پیشگویی خونین تیتراژ به شکلی دیگر تعبیر شود. و چه عجیب که این، سرنوشت خوشنویس دیگری در عالم واقعیت بود؛ رضا مافی، استاد جوان و ۳۹ ساله خوشنویسی که دست‌های هنرمند او به جای مشایخی، مشق هزارستان می‌کرد. تقدیر رضا مافی هم مثل رضا خوشنویس پرت شدن بود؛ البته نه از سر عداوت و بازی‌های سیاسی و سرنوشت واقعی خوشنویسانی چون عمادالکتاب و کریم دوانگر که حاتمی از قصه این دو در قالب شخصیت رضا خوشنویس استفاده کرد، بلکه پرت شدن بی‌قصدوغرض از اسبی که شهره به نجابت است.

من نمی‌دانم که چرا می‌گویند: اسب حیوان نجیبی است

درباره رضا مافی و همه آن‌هایی که از اسب افتادند اما از اصل نه

۱. دست شما درد نکند

عبدالله اسکندری که همراه جلال‌الدین معیریان یکی از چهره‌پردازان هزارستان بود و تحت سرپرستی بیژن محتشم کار می‌کرد، به‌تازگی و چهارم مهرماه (روز درگذشت مافی)، عکسی دیده‌نشده از لحظه‌گریم دست‌های رضا مافی را در صفحه شخصی‌اش در اینستاگرام به اشتراک گذاشت. این خوشنویس که علاقه زیادی به اسب‌سواری داشت، بعد از فیلمبرداری صحنه‌هایی که در تیتراژ اول هزارستان می‌بینیم، در پشت صحنه سریال، سوار اسب می‌شود، اما می‌افتد و دچار خونریزی مغزی می‌شود و سه روز بعد یعنی چهارم مهر ۱۳۶۱ از دنیا می‌رود. مافی، زاده مشهد بود؛ همان جایی که رضا خوشنویس به آنجا تبعید شد. مافی هم مثل رضا خوشنویس در تهران به پایان «خط» رسید.

عبدالله اسکندری در حال گریم دست‌های رضا مافی (عکس سمت چپ) و دست این خوشنویس که در تیتراژ «هزارستان» به جای جمشید مشایخی می‌نویسد (عکس سمت راست)

۲. به یاد رضا مافی

در تیتراژ پایانی و در آن بخش که از استادان خوشنویسی چون زنده‌یاد عبدالله فرادی و صمد رستمخانی به‌عنوان نویسندگان تیتراژ و چهره‌های بنام دیگری چون محمد احصایی، آیدین آغداشلو، مرتضی ممیز، علی‌اکبر صادقی، معصومی و حجت شکبیا نام برده می‌شود، علی حاتمی با «به یاد رضا مافی» یاد این خوشنویس و استاد جوان نقاشی‌خط را گرامی می‌دارد.

۳. به قول باباطاهر: پرتاب مکه

اسب‌های سینما و تلویزیون قبل و بعد از رضا مافی هم رم و سوارکارانی را نقش بر زمین کرده‌اند.

* شاه‌رخ غیائی؛ سقوط از بلندی‌های صفر

گاهی اسب‌ها چنان سواران را به زمین زدند که آن‌ها دیگر آن آدم سابق نشدند. چنان به زمین زدند که سواران دیگر آن آدم سابق نشدند و گاه اصلاً بودن‌شان به نبودن تبدیل شد. مثل شاه‌رخ غیائی که از قضا او هم همچون مافی از تبار بازیگری نبود و باوجود چند نقش آفرینی و حتی نامزدی دریافت سیمرغ برای بازی در «بلندی‌های صفر»، بیشتر مجسمه‌ساز و نقاش بود، اما تقدیر این بود که برای بازیگری و هنگام بازی در فیلم «فصل پنجم» (رفیع پیتز) از اسب و کاری به زمین بیفتد و فاتحه.

* کریستوفر یو؛ اگر چرخ گردان کشد زین تو!

این هم از طنزهای تلخ روزگار است که بازیگر نقش سوپرمن که نیرویی فرانسایی و قدرت پرواز در آسمان را دارد، باید به‌دست یک اسب، زمینگیر شود و چند سال باقیمانده عمرش را روی ویلچر بگذراند. راستی! می‌دانستید ریو رضا مافی نقطه‌مشتک دیگری هم دارند؟ ۲۵ سپتامبر (چهارم مهر) ریو در این روز به دنیا می‌آید و مافی در این روز از دنیا می‌رود.

۳. کلاً به سراغ ما اگر می‌آیید...

مافی عشق و علاقه زیادی به شخصیت سهراب سپهری و اشعار و نقاشی‌هایش داشت و حتی این علاقه‌مندی به برخی آثار خوشنویسی او هم راه‌پیدا کرده بود. وقتی سهراب در سال ۵۹ از دنیا رفت، مافی شعر «به سراغ من اگر می‌آیید...» را روی سنگ قبر او نوشت. تلخ و عجیب اینکه مافی هم بعد از سهراب، عمرش چندان به این دنیا نبود و دو سال بعد درگذشت، آن هم به خاطر یک رأس اسب که خود سهراب هم در یکی از شعرهایش درباره نجابت آن تردید کرد و خواستار شستن واژه‌ها شده بود.

از اسب برگشته‌ها!

سقوط از روی اسب، لزوماً مساوی با مرگ و از کار افتادگی نیست و سیروس گرجستانی، فرزین محدث، بیتا سحرخیز، تینا آخوندتبار و امیر حیدری (بازیگر نقش کودکی حضرت محمد^(ص) در فیلم مجیدی) باوجود اینکه از اسب سقوط کردند و برخی هم با جراحت‌های سنگینی روبه‌رو شدند، اما جان سالم به در بردند و حوادث مرتبط با آنها در نهایت ختم بخیر شد.

و سر آخر این‌که

ایران جمعه شماره ۲۴ دوره جدید (ضمیمه آخر هفته روزنامه ایران)

صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی / مدیر مسئول: مهدی شفیعی / سردبیر: جواد دلیری

معاونان سردبیر: امیر یوسفی، سرگه بارسقیان / دبیر ویژه‌نامه: محسن بوالحسنی / دبیر مجله دوم (پرسه): میترا فردوسی

دبیر تحریریه: صابر محمدی / تحریریه: ابراهیم افشار، نگار حسینیخانی، فرحناز دهقی، فاطمه رجبی، مریم میری، علی رستگار، یگانه خدایی، بهناز مرشدی و یکمیا سماوات

دبیر اجرایی: جواد عبدی / دبیر عکس: ابوالفضل نسایی / مدیر هنری: محمد طاهری / مدیر فنی: حجت حکیمی

صفحه آر: مهدی بخشی، دنیا حق‌شنو، محمد عباسپور / ویراستاری و حروفچینی: گروه ویراستاری و حروفچینی «ایران»

لیتوگرافی و چاپ: مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

